

»Mladi za napredek Maribora 2013«

30. srečanje

**DRŽAVA VARČUJE – VPLIV VARČEVALNIH UKREPOV
SLOVENSKE VLADE NA ŽIVLJENJSKI STANDARD
SREDNJEŠOLCEV**

Ekonomija

Raziskovalna naloga

0,5 d | K | P | O | Š | A | U | Ö | Q
T ^ } d | K | Š | Ö | R | A | S | U | Ö | Ü | Q
¥ | | a | K | Ö | Q | P | Z | R | A | T | Ö | U | Ü

Maribor, januar 2013

»Mladi za napredek Maribora 2013«

30. srečanje

**DRŽAVA VARČUJE – VPLIV VARČEVALNIH UKREPOV
SLOVENSKE VLADE NA ŽIVLJENJSKI STANDARD
SREDNJEŠOLCEV**

Ekonomija

Raziskovalna naloga

Maribor, januar 2013

KAZALO

1	POVZETEK.....	4
2	ZAHVALA.....	4
3	UVOD.....	5
3.1	Cilji	5
3.2	Hipoteze	6
3.3	Metode dela	7
4	UKREPI FISKALNE POLITIKE.....	8
4.1	Življenjski standard in življenjska raven	8
4.2	Fiskalna politika	9
4.3	Varčevalni ukrepi vlade RS v letu 2012	11
4.3.1	Srednješolci in študentje	11
4.3.2	Družine	12
4.3.3	Javni uslužbenci.....	13
5	RAZISKAVA VPLIVA VARČEVALNIH UKREPOV VLADE RS NA ŽIVLJENJSKI STANDARD SREDNJEŠOLCEV.....	15
5.1	Analiza in interpretacija kvantitativne raziskave.....	15
5.1.1	Analiza vzorca.....	16
5.1.2	Analiza odgovorov na vprašanja	19
6	PREVERJANJE HIPOTEZ.....	29
7	ZAKLJUČEK.....	34
8	DRUŽBENA ODGOVORNOST.....	36
9	LITERATURA IN VIRI.....	37
10	KAZALO TABEL IN KAZALO GRAFIKONOV.....	38
10.1	Kazalo tabel	38
10.2	Kazalo grafikonov	38
11	PRILOGE.....	39

1 POVZETEK

Republika Slovenija je na različne načine ukrepala v boju z gospodarsko in finančno krizo. V ta namen je sprejela mnogo varčevalnih ukrepov, ki vplivajo tudi na življenjski standard srednješolcev. V raziskovalni nalogi me je predvsem zanimalo, kje in na kakšen način se ti vplivi kažejo. V teoretičnem delu sem raziskala spremembe zakonodaje v preteklih letih ter opisala varčevalne ukrepe za posamezna področja (javni uslužbenci, družine, upokojenci, študentje,...), pri čemer sem se osredotočila predvsem na to, kako varčevalni ukrepi vplivajo na srednješolce. V empiričnem delu sem z metodo »online« vprašalnika raziskala, kako se je življenjski standard srednješolcev v Sloveniji spremenil, in tako potrdila ali ovrgla postavljene hipoteze. Zaradi verodostojnosti naloge sem izbrala čim večji vzorec anketirancev iz celotne Slovenije. Na podlagi dobljenih rezultatov sem podala predloge, kako izboljšati življenjski standard srednješolcev v Sloveniji.

2 ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici za pomoč in podporo pri izdelavi raziskovalne naloge. Hvala tudi srednješolcem in srednješolkam, ki so sodelovali v anketnem vprašalniku.

3 UVOD

Republika Slovenija je na različne načine ukrepala v boju z gospodarsko in finančno krizo. V ta namen je sprejela mnogo varčevalnih ukrepov, ki vplivajo na življenje prebivalcev. Vplivi se po družbenih skupinah razlikujejo, tako kot se tudi razlikujejo življenjski standardi generacijskih skupin. Po pogovorih med mojimi vrstniki sem predvidevala, da so varčevalni ukrepi vplivali na življenjski standard srednješolcev v Sloveniji. Zanimalo me je, kje in kako se ti vplivi kažejo, ter kakšne posledice je prineslo sprejetje varčevalnih ukrepov v letu 2012 za srednješolce.

V ta namen sem raziskala spremembe zakonodaje na področju varčevanja. V empiričnem delu sem s kvantitativno raziskavo, v kateri sem uporabila spletni anketni vprašalnik, raziskala, kako so varčevalni ukrepi v letu 2012 vplivali na življenjski standard srednješolcev v Sloveniji.

3.1 Cilji

Z raziskovalno nalogo sem želela ugotoviti, kakšne ukrepe na področju varčevanja je vlada RS sprejela v letu 2012. Zanimalo me je, kako se vplivi varčevalnih ukrepov kažejo po generacijskih skupinah, pri čemer sem se osredotočila na skupino srednješolcev. Cilj naloge je bil predvsem ugotoviti, ali so varčevalni ukrepi vplivali na življenjski standard srednješolcev. Zanimalo me je, kje in kako se ti vplivi kažejo, kar sem preverila s kvantitativno raziskavo, v kateri sem uporabila anketni vprašalnik. Zajela sem vzorec srednješolcev iz celotne Slovenije. Rezultate sem dopolnila s predlogi, kako znižati negativne vplive varčevalnih ukrepov.

3.2 Hipoteze

Preden sem se lotila raziskovalne naloge, sem na podlagi lastnih izkušenj in sprememb svojega življenjskega standarda po sprejetju varčevalnih ukrepov slovenske vlade v letu 2012 postavila naslednje hipoteze:

Hipoteza 1: *Vsaj polovica srednješolcev, ki ima štipendijo, po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS razporeja z dohodkom bolj pazljivo.*

Hipoteza 2: *Strinjanje s trditvijo »Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS se mi je povprečni mesečni prihodek (štipendija, žepnina ipd.) znižal« ocenjujejo srednješolci s povprečno oceno 3 ali več.*

Hipoteza 3: *Strinjanje s trditvijo »Privoščim si lahko manj kot v letu 2011« ocenjujejo srednješolci s povprečno oceno 3,5 ali več.*

Hipoteza 4: *Strinjanje s trditvijo »Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine« ocenjujejo srednješolci s povprečno oceno 3 ali več.*

Hipoteza 5: *Strinjanje s trditvijo »Življenjski standard se mi je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 poslabšal« ocenjujejo srednješolci s povprečno oceno 3 ali več.*

Pri hipotezah 2, 3, 4 in 5 sem uporabila za merjenje stopnje strinjanja s posamezno trditvijo pet-stopenjsko lestvico, pri kateri pomeni 1 "se sploh ne strinjam" in 5 "se popolnoma strinjam".

Hipoteza 6: *Srednješolci se največkrat odpovejo sladkarijam (priboljškom) in najmanjkrat športnim aktivnostim.*

Hipoteza 7: *Večina srednješolcev, ki so se odpovedali šolski malici, ima povprečni mesečni prihodek do 100 EUR.*

Hipoteza 8: *Največ srednješolcev prejema žepnino, najmanj dijakov pa zasluži z delom preko študentskega servisa.*

Hipoteza 9: *Večina srednješolcev ima mesečni prihodek do 100 EUR.*

Hipoteza 10: *Kajenju se je odpovedalo več mlajših kot starejših srednješolcev.*

3.3 Metode dela

V teoretskem delu sem s pomočjo strokovne literature raziskala pojma življenjska raven in življenjski standard ter predstavila spremembe zakonodaje v zadnjih dveh letih. Poiskala sem vire, s pomočjo katerih sem ugotovila, kako se vplivi varčevalnih ukrepov vlade RS kažejo po generacijskih skupinah.

V drugem delu raziskovalne naloge sem s kvantitativno raziskavo, v kateri sem uporabila anketni vprašalnik, poskušala ugotoviti, kako so varčevalni ukrepi v letu 2012 vplivali na življenjski standard srednješolcev v Sloveniji. Uporabila sem metodo spletnega anketiranja. Kot populacijski vzorec so mi služili srednješolci iz celotne Slovenije, pri čemer je struktura anketirancev podobna razmerju strukture slovenskega prebivalstva po regijah.

4 UKREPI FISKALNE POLITIKE

V teoretičnem delu sem raziskala spremembe zakonodaje na področju varčevanja. Vlada Republike Slovenije je v letu 2012 sprejela varčevalne ukrepe za vse generacijske skupine. Raziskala sem sprejete ukrepe po skupinah. Glavni cilj je bil raziskati vpliv teh ukrepov na življenjski standard srednješolcev v Sloveniji, zato sem poiskala tudi definicijo življenjskega standard in življenjske ravni. Prav tako sem raziskala, kaj je fiskalna politika in katere so njene funkcije.

4.1 Življenjski standard in življenjska raven

V literaturi se pogosto izmenično uporabljajo pojmi življenjska raven, življenjski standard, kakovost življenja, življenjski pogoji, kupna moč in podobno. Pojma življenjski pogoji in življenjska raven so v letnem poročilu 1954 prvi opredelili strokovnjaki Združenih narodov. V poročilu so ločili med doseženimi življenjskimi pogoji, kar so imenovali življenjski standard ali življenjska raven ter željenimi življenjskimi pogoji (Antončič in Boh, 1991).

Sodobna literatura s tega področja je natančnejša in razlikuje med pojmom življenjska raven in življenjski standard. Količino blaga in storitev, ki jih je mogoče kupiti z dano količino denarja, kažejo kupno moč posameznika. Odvisna je od višine plače in od gibanja cen. Vendar pa bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca primerjava ne izraža nujno življenjskega standarda in kakovosti življenja v državi. **Življenjski standard ljudi** je odvisen od količine porabljenih dobrin in storitev na prebivalca. Na življenjski standard v državi vpliva struktura porabe BDP. Če npr. ena od držav namenja velik delež BDP za investicije in državno porabo, majhen delež pa ostane za porabo gospodinjstev, bo omogočila svojim prebivalcem nižji življenjski standard kot država, ki bi večji del BDP namenila za izdatke gospodinjstev. Življenjski standard prve države posledično utegne biti dolgoročno višji, ko se investicije aktivirajo in dajejo na trg nove izdelke (Hrovatin, 2004, str. 42).

Življenjska raven predstavlja življenjske razmere, pri čemer upošteva ekonomske, družbene, socialne, politične in delovne razmere. Za merjenje življenjske ravni je potrebno upoštevati sledeče kazalce (Hrovatin, 2004, str. 43):

- kazalec BDP/prebivalca,
- demografske kazalce (stopnjo rodnosti, smrtnosti, pričakovano življenjsko dobo),
- kazalce o prehrani, trajnih potrošnih dobrinah, zdravstvenih in izobraževalnih razmerah,
- kazalce diferenciacije (razlike med plačami, rasne razlike, razlike po spolu, regionalne razlike),
- kazalce delovnih razmer (število dni dopusta, kvalifikacijska struktura, članstvo v sindikatih itd.) ter
- kazalce družbenih razmer (korupcija, kriminal, udeležba v političnem življenju itd.).

Kazalec stopnje onesnaženosti okolja je razložen s sledečim primerom: življenjska raven prebivalca večjega onesnaženega mesta, ki potrebuje vsak dan vsaj uro za prevoz na delo, je precej nižja (ob preostalih enakih razmerah) kot življenjska raven prebivalca manjšega mesta, ki potrebuje za pot le 10 minut in živi v zdravem okolju (Hrovatin, 2004, str. 43).

Ker me je zanimalo predvsem, kako občutijo srednješolci varčevalne ukrepe vlade RS, ki so vplivali predvsem na njihove dohodke ali na dohodke njihovih staršev, sem po opredelitvah obeh pojmov, življenjske ravni in življenjskega standarda, ugotovila, da je področje mojega raziskovanja življenjski standard srednješolcev.

4.2 Fiskalna politika

Fiskalna politika zajema vse vrste javnofinančnih prihodkov in odhodkov. Med drugim je opredeljena kot sistem ukrepov, s katerimi država vpliva na javnofinančne prihodke in odhodke. S povečevanjem ali zmanjševanjem tako enih kot drugih spreminja obseg

javnofinančnih sredstev, ki so na voljo za financiranje porabe. Ker se javnofinančni računi zbirajo v proračunih posameznih ravni, posledično fiskalna politika neposredno vpliva na proračunske prihodke in odhodke držav, regij in lokalnih skupnosti (Hrovatin, 2004, str. 51).

Fiskalna politika ima tri funkcije (Hrovatin, 2004, str. 59-61): alokacijsko, prerazdelitveno (redistributivno) in stabilizacijsko in razvojno funkcijo, ki jih opisujem v nadaljevanju.

Alokacijska funkcija omogoča financiranje javnih dobrin in drugih storitev, ki jih ni mogoče zagotoviti tržno. Država lahko to stori z različnimi subvencijami zasebnim podjetjem ali tako, da postane sama v celoti ali delno lastnik podjetij. Organizirati mora proizvodnjo nedonosnih proizvodov in storitev ter poskrbeti za proizvodnjo javnih dobrin, kot so obramba države, graditev in vzdrževanje cest, parkov, zelenic, javne razsvetljave itd. Pogosto organizira oskrbo s storitvami in proizvodi, ki jih zagotavljajo gospodarske javne službe. To so podjetja, ki opravljajo infrastrukturne dejavnosti, kot so elektrogospodarstvo, telekomunikacije, pošta, železnica, plin, vodno gospodarstvo, itd. Te dejavnosti so pomembne za normalno delovanje družbe in njenega gospodarstva, zato država pogosto sama organizira proizvodnjo v okviru javnih podjetij, hkrati pa je lastnica le-teh. Pogosto nadzoruje njihove cene in jim nalaga izpolnjevanje še drugih ciljev. V Sloveniji so bile in storitve teh dejavnosti podcenjene in tudi v današnjem času ne pokrivajo stroškov (Hrovatin, 2004, str. 59).

Prerazdelitvena funkcija skrbi za enakomernejšo porazdelitev dohodka in bogastva. V primeru prepuščanja razdelitve tržnemu mehanizmu, bi veliko nesposobnih za delo ostalo brez vsakršnih dohodkov, dohodki od dela najslabše plačanih pa ne bi zadoščali za pokrivanje najnujnejših potreb gospodinjestev. Zato ima fiskalna politika korekturno nalogo. Tako ima fiskalna politika nalogo progresivno obdavčiti dohodke in s transferji socialno šibkejšim delom prebivalstva, bolnim ter drugim upravičenim do socialnega varstva (otroški dodarki, nadomestila za porodniške dopuste in podobno) v okviru programa t. i. države blaginje omogočiti pokrivanje najnujnejših potreb (Hrovatin, 2004, str. 60).

Stabilizacijska in razvojna funkcije poteka v obliki ukrepov, ki so potrebni za pospešitev gospodarske rasti in/ali umiritev inflacije (Hrovatin, 2004, str. 61).

4.3 Varčevalni ukrepi vlade RS v letu 2012

V letu 2012 so bili zaradi poglobljanja gospodarske krize sprejeti številni ukrepi fiskalne politike, s katerimi je vlada posredno ali neposredno vplivala na življenjski standard in življenjsko raven prebivalcev, tudi srednješolcev in študentov.

4.3.1 Srednješolci in študentje

Vir prihodkov mnogih srednješolcev in študentov predstavlja delo preko študentskega servisa. Posredniki študentskega servisa obračunavajo koncesijsko dajatev, ki vpliva na neto izplačilo srednješolcu oziroma študentu. Višji delež koncesijske dajatve prinaša nižje neto izplačilo.

V letu 2012 se je koncesijska dajatev, ki jo obračunavajo posredniki študentskega dela, zvišala za 11%. Zaradi tega se je neto izplačilo srednješolcu oziroma študentu, ki je zaslužil z delom preko študentskega servisa, zmanjšalo¹.

Državne štipendije za mladoletne srednješolce so se z letom 2012 ukinile. Do štipendije so sedaj upravičeni le polnoletni srednješolci. Njihovi povprečni mesečni dohodki na družinskega člana v preteklem letu ne smejo presegati 53% neto povprečne plače na družinskega člana v istem obdobju².

Junija 2012 se je ukinil dodatek k Zoisovi štipendiji glede na dohodek v družini štipendista. K Zoisovi štipendiji iz 25. člena Zakona o štipendiranju se več ne dodeli dodatek glede na

¹ Študentje: http://www.vlada.si/teme_in_projekti/varcevanje/studentje/ (dostopno 14.11.2012)

² Štipendije: <http://www.studentska-org.si/dokumenti/SOSPredlogZstip.pdf> (dostopno 15.11.2012)

dohodek v družini štipendista. Povprečni mesečni dohodki na družinskega člana se tako ne upoštevajo pri višini Zoisove štipendije (Ur.l. RS, št. 55/2012).

Otroške dodatke je možno uveljavljati po novem zakonu, pri čemer lahko starši oz. skrbniki na Centru za socialno delo določijo tudi, da se ta dodatek izplačuje neposredno srednješolcu (ibidem).

V letu 2012 je začel veljati Zakon za uravnoteženje javnih financ, ki določa, da je od 1. septembra 2012 dalje do splošne subvencije upravičen tisti srednješolec, ki mu je z odločbo priznana pravica do dodatne subvencije v višini 1/3 cene malice. To pomeni, da bodo imeli brezplačno malico tisti srednješolci, ki jim bo Center za socialno delo izdal odločbo o priznani pravici do 1/3 dodatne subvencije. Ostali bodo plačali malico v celoti³.

4.3.2 Družine

Vlada je s sprejetimi varčevalnimi ukrepi vplivala na finančne prihodke posameznikov, s čimer je posredno vplivala tudi na prihodek celotne družine.

Starševsko nadomestilo (dopust za nego in varstvo otroka nadaljnjih 9 mesecev porodniškega dopusta, očetovski dopust in posvojiteljski dopust) se je znižalo na 90% osnove plače oz. ostane 100%, kadar osnova ne presega 763,06 evrov. Starševsko nadomestilo je tudi po novem omejeno navzgor in ne sme presegati 2-kratnika povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji, kar znaša 1.888 evrov neto mesečno⁴.

Ukinil se je 7. in 8. dohodkovni razred, višina otroškega dodatka v 5. in 6. dohodkovnem razredu pa se je znižala za 10%. Otroški dodatek, ki marsikaterim staršem predstavlja pomemben vir prihodka, se je tako znižal. Posledično se je znižal tudi povprečni mesečni prihodek staršev (ibidem).

Starši, ki imajo v vrtcu dva ali več otrok, po novem za drugega otroka plačajo 30% plačila, ki jim je določeno v skladu z zakonom kot znižano plačilo vrtca, za vsakega nadaljnjega

³ Malice:

http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_pedsolsko_vzgojo_in_osnovno_solstvo/prehrana/ (dostopno 15.11.2012)

⁴ Družine: http://www.vlada.si teme_in_projekti/varcevanje/druzine (dostopno 16.11.2012)

otroka pa so oproščeni plačila vrtca. Tisti, ki jim je za leto 2012 s strani Centrov za socialno delo že izdana odločba o znižanem plačilu vrtca za drugega in vsakega nadaljnjega otroka, pravica do brezplačnega vrtca preneha 1. junija 2012 (ibidem).

4.3.3 Javni uslužbenci

Ukrepi vlade so vplivali tudi na dohodke javnih uslužbencev v Sloveniji. Njihovo število, po podatkih konec leta 2011, dosega skoraj 233.000 delovno aktivnih oseb, ali nekaj več kot 28% vseh delovno aktivnih (Statistični urad RS, 2012). Ker to predstavlja več kot četrtno delovno aktivnih oseb v Sloveniji, je družin, v katerih je vsaj eden od staršev javni uslužbenec, veliko.

Osnovne plače javnih uslužbencev so se s 1. junijem 2012 linearno znižale za 8%. Tako po novem zaposleni prejemajo osnovno plačo, ki ustreza vrednosti plačnega razreda, brez odbitkov od polne vrednosti plačnega razreda⁵.

Znižal se je regres za prehrano med delom, ki sedaj znaša 3,52 evrov. Do njega so upravičeni vsi zaposleni, ki delajo več kot 4 ure dnevno ali če delajo krajši delovni čas na podlagi predpisov o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, predpisov o zdravstvenem zavarovanju ali predpisov o starševskem dopustu. Znižalo pa se je tudi povračilo stroškov prevoza na delo in z dela, ki pripada zaposlenemu, če razdalja od kraja bivališča do delovnega mesta znaša več kot dva kilometra. Zaposleni niso upravičeni do nadomestila v primeru organiziranega ali zagotovljenega brezplačnega prevoza na delo in z dela. Zaposlenemu tako pripada povračilo stroškov prevoza na delo in z dela v višini stroškov prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi (ibidem). Če javni prevoz ni možen, se zaposlenemu prizna kilometrina v višini 8% cene neosvinčenega 95-oktanskega bencina, kar znaša 0,12 EUR⁶. Znižal se je

⁵ Znižanje plač ob hkratni odpravi plačnih nesorazmerij:

http://www.vlada.si/teme_in_projekti/varcevanje/javni_usluzbenci (dostopno 16.11.2012)

⁶ Kilometrina - javni sektor (od 1. 6. 2012 dalje):

[http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=6504/Kilometrina_-_javni_sektor_\(od_1._6._2012_dalje\)](http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=6504/Kilometrina_-_javni_sektor_(od_1._6._2012_dalje)) (dostopno 21.11.2012)

tudi regres za prehrano na službeni poti oziroma dnevnice. Ukinile so se dnevnice za krajše službene poti, dnevnic za službeno pot nad 12 ur pa se je s 1. junijem 2012 znižala na 19 EUR. Prav tako so se za 10% znižale dnevnice za službena potovanja javnih uslužbencev v tujino (ibidem).

Javni uslužbenci in funkcionarji, ki v letu 2012 napredujejo v višji plačilni razred, pridobijo pravico do plače v skladu z višjim plačilnim razredom s 1. junijem 2013. Enako velja za javne uslužbence in funkcionarje, ki so v letih 2011 in 2012 napredovali v naziv ali višji naziv in niso pridobili pravice do plače v skladu s pridobljenim nazivom. Tisti, ki izpolnjujejo pogoje za napredovanje v višji plačilni razred ali višji naziv v letu 2013, v letu 2013 ne napredujejo (ibidem).

Varčevalni ukrepi, ki so pričeli veljati s 1. junijem 2012, so vplivali sicer tudi na upokojen-ce. Ker je njihov vpliv na življenjski standard srednješolcev manjši, jih nisem opisala.

5 RAZISKAVA VPLIVA VARČEVALNIH UKREPOV VLADE RS NA ŽIVLJENJSKI STANDARD SREDNJEŠOLCEV

V empiričnem delu sem želela raziskati vpliv varčevalnih ukrepov vlade Republike Slovenije na življenjski standard srednješolcev. V ta namen sem naredila kvantitativno raziskavo, v kateri sem uporabila anketni vprašalnik. Vprašalnik sem oblikovala tako, da sem lahko preverila v uvodu zastavljenih deset hipotez. Vprašalnik je sestavljen iz dveh delov. Prvi del vprašalnika, ki obsega 3 vprašanja, se nanaša na raziskovalne hipoteze. V drugem delu vprašalnika sem zastavila demografska vprašanja, s pomočjo katerih sem opisala vzorec raziskave.

Srednješolce sem anketirala s pomočjo spletne ankete, ki sem jo objavila na spletni strani: <http://www.mojaanketa.si/anketa/264771603/>.

Anketirala sem 300 srednješolcev in srednješolk iz celotne Slovenije. V vzorec so zajeti slovenski srednješolci, ki so za anketo izvedeli na spletnih straneh srednjih šol. Razmerje anketirancev po regijah šolanja ustreza razmerju prebivalstva po regijah v Sloveniji⁷. Zanimalo me je, ali se vplivi razlikujejo po starosti srednješolcev, zato je delež anketirancev po posameznih starostnih skupinah v posamezni regiji enak.

5.1 Analiza in interpretacija kvantitativne raziskave

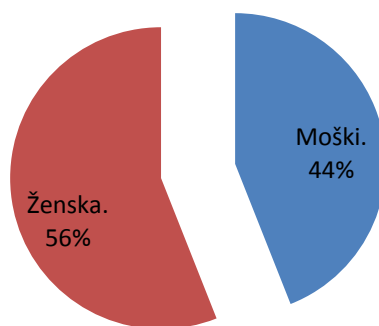
Odgovore sem analizirala in rezultate podala v grafih in tabelah. Analiza odgovorov je razdeljena na analizo vzorca in analizo odgovorov na vprašanja.

⁷ Statistični letopis: http://www.stat.si/letopis/2012/30_12/30-06-12.htm (dostopno 28. 12. 2012)

5.1.1 Analiza vzorca

S prvim vprašanjem sem preverila spol anketiranih srednješolcev. Med 300 srednješolci je 44% moških in 56% žensk. Struktura vzorca ustreza razmerju strukture po spolu prebivalstva v Sloveniji.

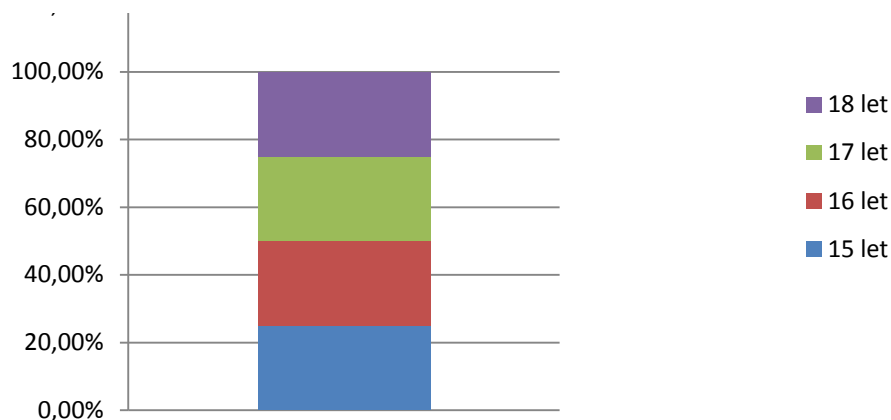
Grafikon 1: Struktura srednješolcev glede na spol

Z drugim vprašanjem sem ugotavljala starostno strukturo srednješolcev. Deleži anketirancev so po danih starostnih skupinah enaki. Na ta način sem lahko raziskala, kako se vplivi sprejetih varčevalnih ukrepov razlikujejo po starosti srednješolcev.

S tretjim vprašanjem sem preverila, v kateri regiji Slovenije se anketiranci šolajo. Predpostavila sem, da se šolajo v isti regiji, kjer prebivajo. Tako sem zagotovila določeno strukturo anketirancev, ki ustreza razmerju strukture prebivalstva po regijah v Sloveniji. Strukturo sem povezala s starostno strukturo, kar prikazuje spodnja tabela.

Grafikon 2: Struktura srednješolcev glede na starost

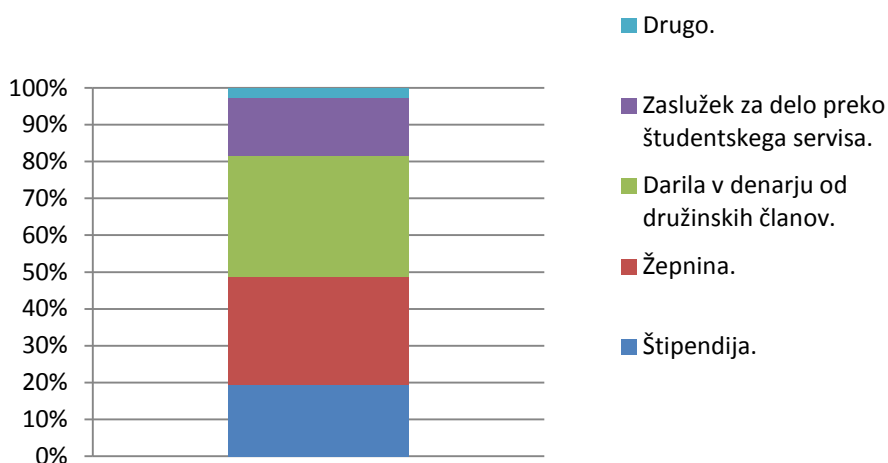
S četrtem vprašanjem sem preverila vire mesečnih prihodkov srednješolcev. Srednješolci so izbirali prihodke, ki jih mesečno redno dobivajo.

Tabela 1: Struktura srednješolcev glede na regijo šolanja in starost

	15 let	16 let	17 let	18 let
Dolenjska	1,67%	1,67%	1,67%	1,67%
Gorenjska	2,67%	2,67%	2,67%	2,67%
Goriška	1,33%	1,33%	1,33%	1,33%
Koroška	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Notranjska	0,67%	0,67%	0,67%	0,67%
Obala in Kras	1,33%	1,33%	1,33%	1,33%
Osrednja Slovenija	6,33%	6,33%	6,33%	6,33%
Podravje	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%
Pomurje	1,33%	1,33%	1,33%	1,33%
Posavje	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Savinjska	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Zasavje	0,67%	0,67%	0,67%	0,67%
Skupaj 100%	25%	25%	25%	25%

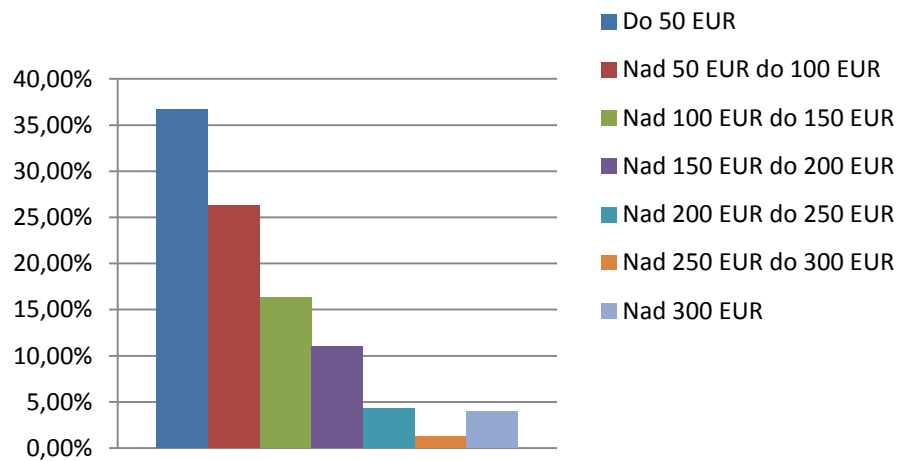
Med 300 anketiranci je najbolj pogost odgovor Darila v denarju od družinskih članov (32,9%), po vrsti mu sledijo odgovori Žepnina (29,3%), Štipendija (19,4%), Zaslužek za delo preko študentskega servisa (15,8%). Najmanj pogost odgovor je Drugo (2,7%). Srednješolci tukaj navajajo, da prihodkov nimajo, kot druge vire pa navajajo zaslužek pri športnih igrah in preživnino. Glavni vir prihodka srednješolcev so družinski člani (darila v denarju).

Grafikon 3: Struktura srednješolcev glede na vrsto mesečnega prihodka

S petim vprašanjem sem ugotavljala višino povprečnih mesečnih prihodkov srednješolcev.

Grafikon 4: Struktura srednješolcev glede na povprečni mesečni prihodek

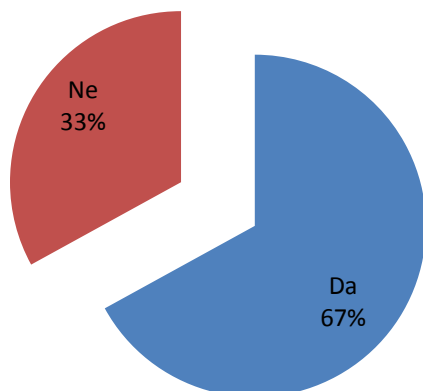

Povprečni mesečni prihodek večine anketirancev (36,7%) ne presega 50 EUR. 26,3% srednješolcev ima mesečni prihodek nad 50 EUR do 100 EUR. S 16,3% zastopanosti sledijo tisti s prihodkom nad 100 EUR do 150 EUR. 11% anketirancev prejema prihodek v višini 150 EUR do 200 EUR. S 4,3% zastopanosti sledijo srednješolci s prihodkom nad 200 EUR do 250 EUR in s 4,0% tisti s prihodkom nad 300 EUR mesečno. Najmanj anketirancev (1,4%) ima povprečni mesečni prihodek nad 250 EUR do 300 EUR.

5.1.2 Analiza odgovorov na vprašanja

Pri naslednjem vprašanju me je zanimalo, ali srednješolci v Sloveniji po sprejetju varčevalnih ukrepov z dohodkom razporejajo bolj pazljivo.

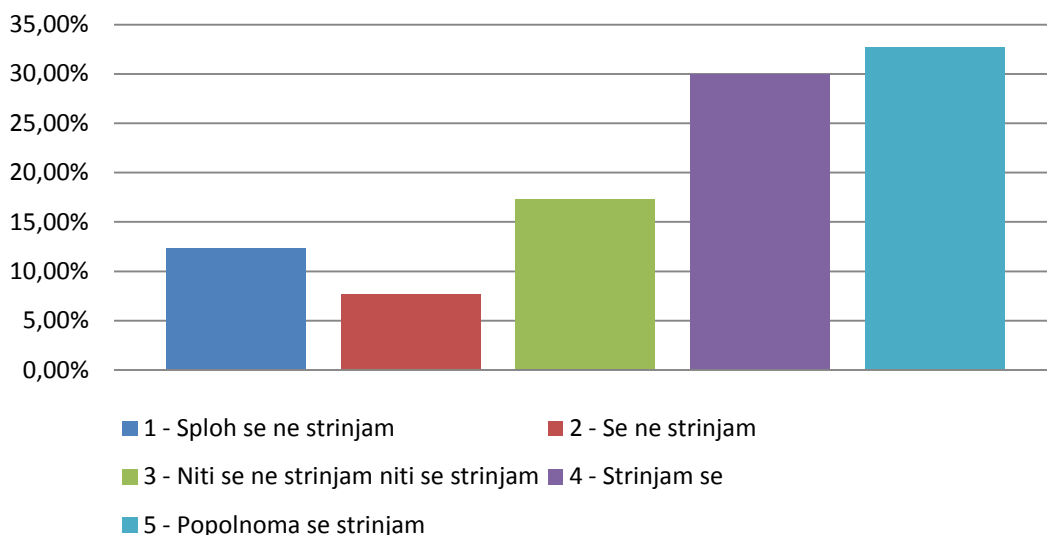
Grafikon 5: Struktura srednješolcev glede na pazljivost razpolaganja s prihodkom

Sprejetje varčevalnih ukrepov vlade RS je vplivalo na to, kako srednješolci razporejajo s svojim prihodkom, saj je večina srednješolcev na vprašanje “Ali razporejate svoj prihodek po sprejetju varčevalnih ukrepov bolj pazljivo?” odgovorila pritrdilno (67%).

Z naslednjim vprašanjem sem želela ugotoviti, kako so varčevalni ukrepi vplivali na mesečni prihodek srednješolcev, na njihovo kupno moč in nakupovalne navade, življenjski standard in zadovoljstvo z življenjem. Srednješolci so morali na lestvici od 1 do 5 oceniti, v kolikšni meri se strinjajo z danimi trditvami. Ocena 1 je pomenila, da se s trditvijo sploh ne strinjajo, ocena 5 pa je pomenila, da se s trditvijo popolnoma strinjajo.

Grafikon 6: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo Moj osebni povprečni mesečni prihodek (štipendija, žepnina ipd.) se je po sprejetju varčevalnih ukrepov v letu 2012 znižal

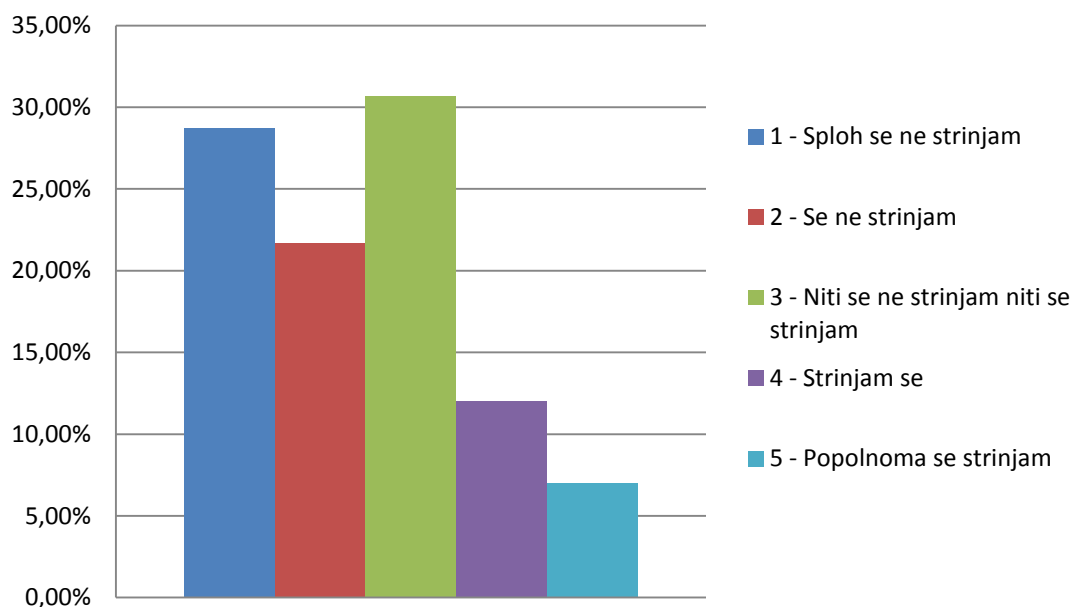

Največ srednješolcev (32,7%) se s trditvijo popolnoma strinja, 30% srednješolcev pa se s trditvijo strinja. Neodločenih je 17,3% srednješolcev, 7,7% srednješolcev se s trditvijo ne strinja, 12,3% pa se jih popolnoma ne strinja.

Ugotavljam, da strinjanje s trditvijo “Moj osebni povprečni mesečni prihodek se je po sprejetju varčevalnih ukrepov v letu 2012 znižal” srednješolci ocenjujejo s povprečno oceno 3,63.

Grafikon 7 prikazuje, kako so se srednješolci strinjali s trditvijo Prihranim več denarja kot v letu 2011.

Grafikon 7: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo Prihranim več denarja kot v letu 2011

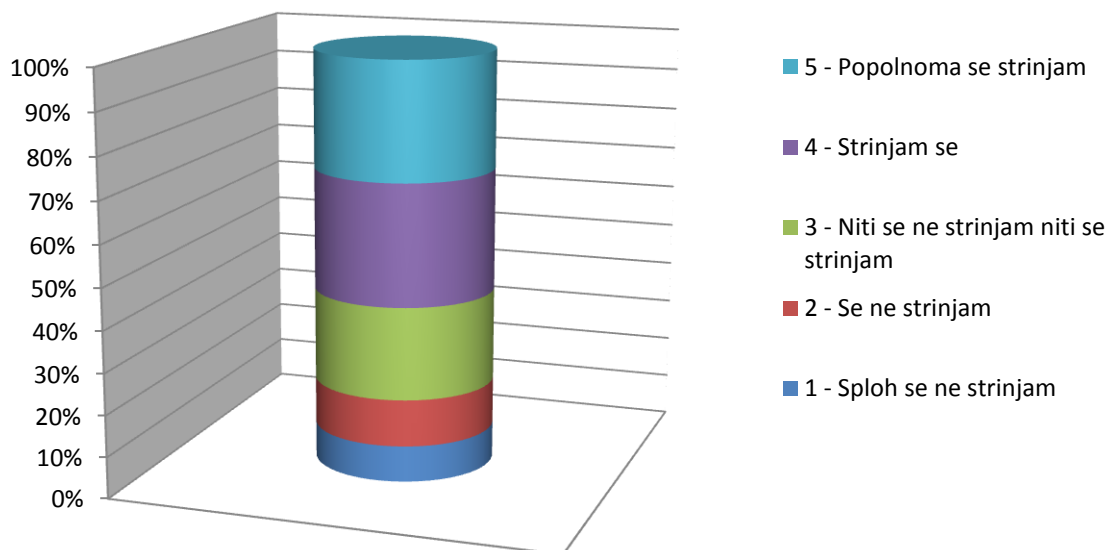

Največ srednješolcev je pri tej trditvi neopredeljenih (30,6%). 28,7% srednješolcev se s trditvijo sploh ne strinja, 21,7% pa se jih ne strinja. 12% srednješolcev se s trditvijo strinja, 7% anketirancev pa se popolnoma strinja.

Ugotavljam, da strinjanje s trditvijo "Prihranim manj denarja kot v letu 2011." srednješolci ocenjujejo s povprečno oceno 2,47. Delež tistih, ki se s trditvijo (sploh) ne strinjajo, je bistveno večji kot delež tistih, ki se s trditvijo (popolnoma) strinjajo. Ugotavljam, da srednješolci po sprejetju varčevalnih ukrepov prihranijo manj denarja kot v letu 2011.

Zanimalo me je tudi, ali si srednješolci po sprejetju varčevalnih ukrepov lahko privoščijo manj kot v letu 2011 (grafikon 8).

Grafikon 8: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo Privoščim si lahko manj kot v letu 2011

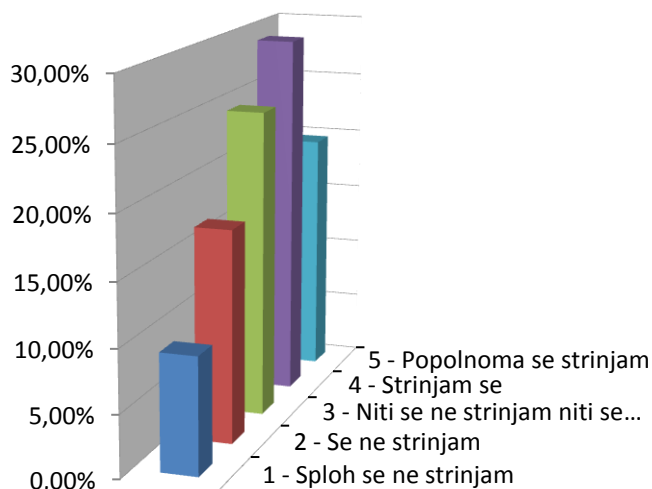

Največ srednješolcev se s trditvijo strinja (29,4%). Sledijo jim tisti, ki se s trditvijo popolnoma strinjajo (28,3%). 22,3% srednješolcev je neopredeljenih. 11,3% srednješolcev se s trditvijo ne strinja in 8,7% se jih s trditvijo sploh ne strinja.

Ugotavljam, da strinjanje s trditvijo "Privoščim si lahko manj kot v letu 2011." srednješolci ocenjujejo s povprečno oceno 3,57. Delež tistih, ki se s trditvijo (popolnoma) strinjajo, je bistveno večji kot delež tistih, ki se s trditvijo (sploh) ne strinjajo. Ugotavljam, da si srednješolci po sprejetju varčevalnih ukrepov lahko privoščijo manj kot v letu 2011. To je skladno z ugotovitvijo, da se je njihov mesečni prihodek v letu 2012 znižal.

Grafikon 9 prikazuje, kako so se srednješolci strinjali s trditvijo Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine.

Grafikon 9: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine

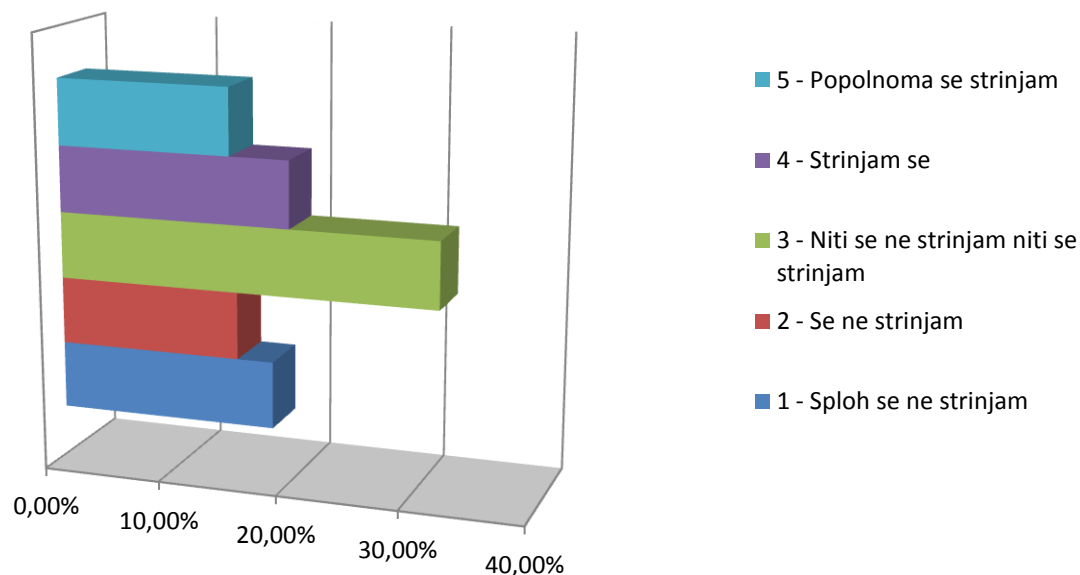

29,3% srednješolcev se s trditvijo strinja, medtem ko je 24,7% neopredeljenih. 19,7% srednješolcev se s trditvijo popolnoma strinja in 17,0% se jih ne strinja. 9,3% srednješolcev se s trditvijo sploh ne strinja.

Ugotavljam, da strinjanje s trditvijo “Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine.” srednješolci ocenjujejo s povprečno oceno 3,33.

Zanimalo me je, kako se srednješolci strinjajo s trditvijo V primerjavi z lanskim letom redkeje obiskujem gostinske lokale.

Grafikon 10: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo V primerjavi z lanskim letom redkeje obiskujem gostinske lokale

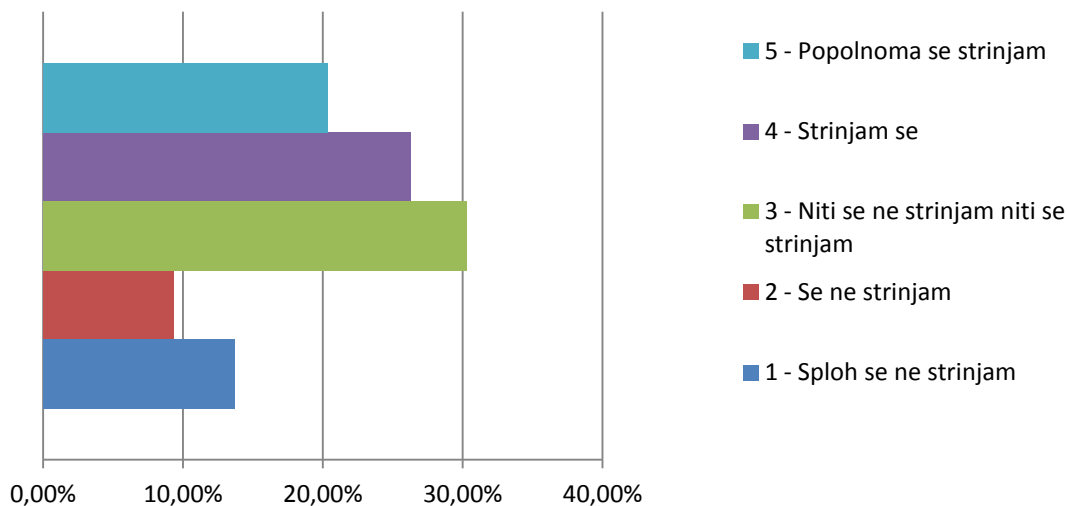

Kar 32,0% srednješolcev je pri tem vprašanju neopredeljenih. Sledijo jim tisti, ki se s trditvijo strinjajo (19,7%) in tisti, ki se sploh ne strinjajo (18,3%). 15,3% srednješolcev se s trditvijo ne strinja in 14,7% se s trditvijo popolnoma strinja.

Ugotavljam, da strinjanje s trditvijo "V primerjavi z lanskim letom redkeje obiskujem gostinske lokale." srednješolci ocenjujejo s povprečno oceno 2,97. Varčevalni ukrepi vlade RS v letu 2012 bistveno ne vplivajo na pogostost obiskovanja gostinskih lokalov.

Ker me je zanimalo, ali je sprejetje varčevalnih ukrepov vlade vplivalo na zadovoljstvo srednješolcev, sem postavila trditev S svojim življenjem sem po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 manj zadovolj-en/-na.

Grafikon 11: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo S svojim življenjem sem po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 manj zadovolj-en/-na

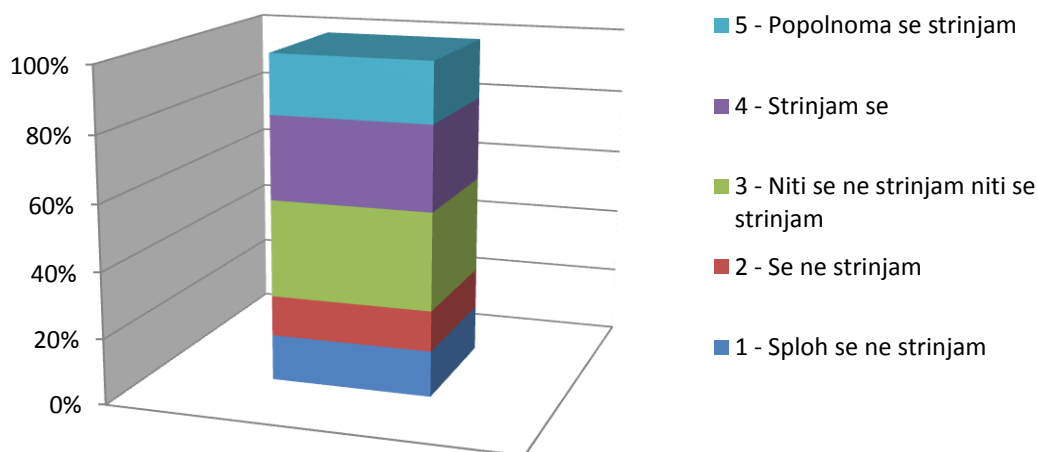

Največ srednješolcev je pri tem vprašanju neopredeljenih (30,3%). Sledijo jim tisti, ki se s trditvijo strinjajo (26,4%) in tisti, ki se s trditvijo popolnoma strinjajo (20,3%). 13,7% srednješolcev se s trditvijo sploh ne strinja in 9,3% srednješolcev se s trditvijo ne strinja.

Ugotavljam, da strinjanje s trditvijo "S svojim življenjem sem po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 manj zadovolj-en/-a." srednješolci ocenjujejo s povprečno oceno 3,30. Delež tistih, ki se s trditvijo (popolnoma) strinjajo, je večji kot delež tistih, ki se s trditvijo (sploh) ne strinjajo. Zadovoljstvo srednješolcev s svojim življenjem je po sprejetju varčevalnih ukrepov manjše kot v letu 2011. Njihov mesečni prihodek je manjši, privoščijo si lahko manj, zato so posledično manj zadovoljni s svojim življenjem.

Zanimalo me je tudi, ali menijo srednješolci, da se jim je življenjski standard po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 poslabšal.

Grafikon 12: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo Življenjski standard se mi je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 poslabšal

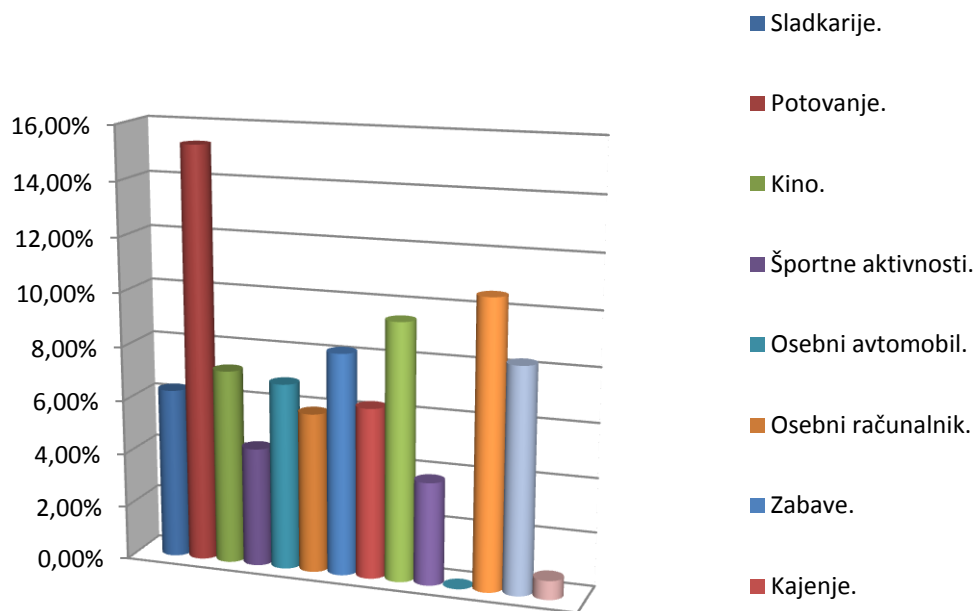

Največ anketirancev je pri tem vprašanju neopredeljenih (29,7%). Sledijo tisti, ki se s trditvijo strinjajo (25,7%) in tisti, ki se popolnoma strinjajo (18,3%). 14,0% srednješolcev se s trditvijo sploh ne strinja in 12,3% se s trditvijo ne strinja.

Ugotavljam, da strinjanje s trditvijo “Življenjski standard se mi je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 poslabšal.” srednješolci ocenjujejo s povprečno oceno 3,22. Delež tistih, ki se s trditvijo (popolnoma) strinjajo, je večji kot delež tistih, ki se s trditvijo (sploh) ne strinjajo. Življenjski standard srednješolcev se je v letu 2012 poslabšal.

Zanimalo me je tudi, ali so se po sprejetju varčevalnih ukrepov srednješolci morali odpovedati nakupu nekaterih izdelkov oziroma storitev. S tem vprašanjem sem želela ugotoviti, kako so sprejeti varčevalni ukrepi vplivali na življenjski standard srednješolcev. Srednješolci so lahko izbrali več izdelkov/storitev, ki so se jim morali odpovedati po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade Republike Slovenije. Odgovore prikazuje grafikon 13.

Grafikon 13: Struktura srednješolcev glede na izdelke in storitve, ki so se jim morali zaradi varčevalnih ukrepov odpovedati

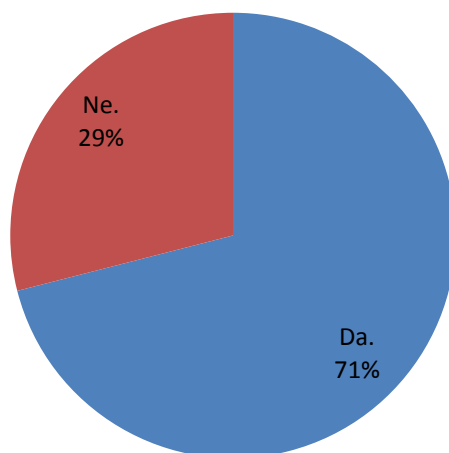
Med 300 udeleženci je najbolj pogost odgovor Potovanje (15,3%), po vrsti mu sledijo odgovori Oblačila (10,6%), Šolska malica (9,5%), Ničemur se nisem rabil/a odpovedati (8,3%), Zabave (8,2%), Kino (7,2%), Osebni avtomobil (6,9%), Revije (6,7%), Sladkarije (6,3%) in Kajenje (6,3%), Osebni računalnik (5,9%), Športne aktivnosti (4,4%), Prevoz (3,8%), najmanj pogost odgovor je Drugo (0,7%). Anketiranci pod "Drugo" navajajo alkohol, knjige, druženje s prijatelji in računalniške igrice. Srednješolci so se po sprejetju varčevalnih ukrepov v letu 2012 največkrat bili primorani odpovedati potovanju, kar med drugim pojasnjuje ugotovitev, da se je njihov življenjski standard poslabšal.

6 PREVERJANJE HIPOTEZ

Anketirala sem 300 srednješolcev iz celotne Slovenije. Upoštevala sem, da je bila med njimi enakomerna zastopanost žensk in moških. Starostna struktura je bila po navedenih starostnih skupinah enaka. Struktura anketirancev glede na regijo izobraževanja je ustrezala razmerju celotnega prebivalstva po regijah v Sloveniji.

Hipoteza 1: *Vsaj polovica srednješolcev, ki ima štipendijo, po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS razporeja z dohodkom bolj pazljivo, se je potrdila.* 109 srednješolcev (19,4%) je prejemnikov štipendije. 71% teh srednješolcev je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS v letu 2012 s prihodkom začelo razporejati bolj pazljivo. Vlada je z ukrepi ukinila državne štipendije za mladoletne srednješolce ter znižala višino Zoisove štipendije, zato srednješolci s prihodkom razporejajo bolj pazljivo.

Grafikon 14: Struktura prejemnikov štipendije glede na pazljivost razporejanja s prihodkom

Hipoteza 2: *Strinjanje s trditvijo »Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS se mi je povprečni mesečni prihodek (štipendija, žepnina ipd.) znižal« ocenjujejo srednješolci s povprečno oceno 3 ali več, se je **potrdila**, saj je povprečna ocena strinjanja s to trditvijo 3,63. Srednješolcem se je povprečni mesečni prihodek v letu 2012 znižal, kar prikazujejo tudi odgovori v grafikonu 6.*

Hipoteza 3: *Strinjanje s trditvijo »Privoščim si lahko manj kot v letu 2011« ocenjujejo srednješolci s povprečno oceno 3,5 ali več se je **potrdila**. Strinjanje s trditvijo ocenjujejo srednješolci s povprečno oceno 3,57. Njihov povprečni mesečni prihodek se je v letu 2012 znižal, zato si lahko privoščijo manj dobrin in storitev (grafikon 8).*

Hipoteza 4: *Strinjanje s trditvijo »Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine« ocenjujejo srednješolci s povprečno oceno 3 ali več, se je **potrdila**. Srednješolci ocenjujejo strinjanje s trditvijo s povprečno oceno 3,33. Dohodki staršev so se z varčevalnimi ukrepi vlade RS v letu 2012 znižali. Vlada je z varčevalnimi ukrepi znižala osnovne plače, starševska nadomestila, višino dodatka v 5. in 6. dohodkovnem razredu. Spremenile so se zahteve za znižano plačilo vrtca. Vlada je prav tako ukinila 100% subvencioniranje šolskih malic, torej starši pričakujejo, da te izdatke srednješolci pokrijejo iz svojih prihodkov.*

Hipoteza 5: *Strinjanje s trditvijo »Življenjski standard se mi je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 poslabšal« ocenjujejo srednješolci s povprečno oceno 3 ali več, se je **potrdila**. Strinjanje s trditvijo s povprečno oceno 3,22. Njihov povprečni mesečni prihodek se je znižal, privoščijo si lahko manj kot v letu 2011, zato so se morali odpovedati raznim storitvam in dobrinam.*

Hipoteza 6: *Srednješolci se največkrat odpovejo sladkarijam (priboljškom) in najmanjkrat športnim aktivnostim, je **ovržena**. Rezultati raziskave kažejo (grafikon 13), da so med izdelki in storitvami, ki se jim srednješolci največkrat odpovedujejo, na prvem mestu potovanja (15,3%). Najmanjkrat so se morali odpovedati skupini izdelkov in storitev, ki so jih razvrstili pod "Drugo" (0,7%). Tukaj so morali sami dopisati, katerim izdelkom in*

storitvam so se morali odpovedati. Anketiranci so navajali alkohol, knjige in druženje s prijatelji.

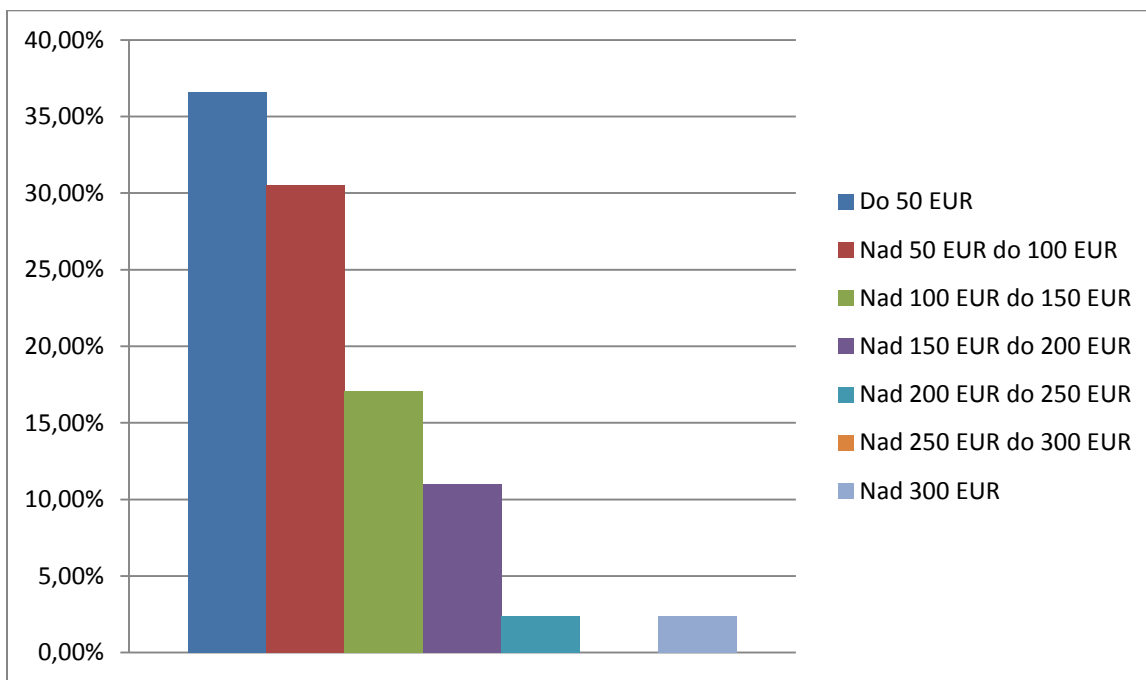
Tabela 2: Struktura odgovorov na vprašanje “Katerim izdelkom in storitvam si se moral zaradi varčevalnih ukrepov odpovedati?”

Odgovor	Število	%
Drugo	6	0,7
Prevoz v šolo	33	3,8
Športne aktivnosti	38	4,4
Osebni računalnik	51	5,9
Sladkarije	55	6,3
Kajenje	55	6,3
Revije	58	6,7
Osebni avtomobil	60	6,9
Kino	63	7,2
Zabave	71	8,2
Ničemur se nisem rabil/a odpovedati	72	8,3
Šolska malice	83	9,5
Oblačila	92	10,6
Potovanje	133	15,3
SKUPAJ	870	100,0

Hipoteza 7: *Večina srednješolcev, ki so se odpovedali šolski malici, ima povprečni mesečni prihodek do 100 EUR, se je potrdila.* Kar 9,5% srednješolcev se je v letu 2012 odpovedalo šolski malici. Vlada je z varčevalnimi ukrepi ukinila 100% subvencioniranje šolske malice. Ker se je mesečni prihodek srednješolcev in njihovih staršev z letom 2012 znižal, si šolske malice ne morejo več privoščiti. Predvidevala sem, da ima večina srednješolcev, ki so se odpovedali šolski malici, povprečni mesečni prihodek do 100 EUR. Predvidevanja so se potrdila, saj ima kar 67,1% srednješolcev, ki so se odpovedali šolski malici, povprečni

mesečni prihodek do 100 EUR. 36,6% srednješolcev prejema mesečni prihodek, ki ne presega 50 EUR. Strukturo prejemnikov štipendije glede na višino mesečnega prihodka prikazuje grafikon 13.

Grafikon 15: Struktura prejemnikov štipendije glede na višino mesečnega prihodka

Hipoteza 8: *Največ srednješolcev prejema žepnino, najmanj srednješolcev pa zasluži z delom preko študentskega servisa, se ni potrdila.* Večina srednješolcev (32,9%) kot glavni vir prihodka navaja darila v denarju od družinskih članov (grafikon 3). Najmanj jih (2,7%) kot glavni vir prihodka navaja druge vire, ki niso bili navedeni (športne igre in preživnina).

Hipoteza 9: *Večina srednješolcev ima mesečni prihodek do 100 EUR, se je potrdila,* saj ima kar 63,0% srednješolcev povprečni mesečni prihodek, ki znaša do 100 EUR (grafikon 4). Povprečni mesečni prihodek večine srednješolcev (36,7%) ne presega 50 EUR.

Hipoteza 10: *Kajenju se je odpovedalo več mlajših kot starejših srednješolcev, se ni potrdila.* Kar 18% srednješolcev se je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS odpovedalo kajenju. Od tega je 11% 15-letnikov, 22% 16-letnikov, 42% 17-letnikov in 25% 18-letnih srednješolcev. Srednješolce sem razdelila v skupino mlajših (15 in 16 let) in skupino starejših (17 in 18 let). Tako se je kajenju odpovedalo 33% mlajših srednješolcev in 67% starejših. Sklepam, da imajo starejši srednješolci višje mesečne prihodke, zato so sprejeti varčevalni ukrepi bolj vplivali nanje. Zaradi višje stopnje osebne zrelosti in odgovornosti so se starejši odpovedali kajenju v večjem deležu kot mlajši. Rezultati so me tukaj zelo presenetili, saj si jih težko razlagam. Lahko se samo oprem na dohodkovno elastičnost povpraševanja. Gre za razmerje med odstotno spremembo obsega povpraševanja po neki dobrini in odstotno spremembo dohodka potrošnika. Ker tobačne izdelke uvrščamo med luksuzne dobrine, bi morala dohodkovna elastičnost povpraševanja znašati več kot 1. Večji obseg povpraševanja torej prinaša nižji dohodek. Za razlago nepričakovanih rezultatov bi verjetno morali uporabiti znanje s kakšnega drugega področja.

7 ZAKLJUČEK

Vlada Republike Slovenije je v letu 2012 sprejela veliko ukrepov na področju varčevanja. Ti ukrepi so vplivali na različne prihodke in druge pravice navedenim skupinam prebivalcev. Neposredno ali posredno so tako vplivali tudi na prihodke srednješolcev.

S sprejetimi varčevalnimi ukrepi je vlada vplivala tudi na življenjski standard srednješolcev v Sloveniji. 71,0% srednješolcev prejemnikov štipendije je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS s prihodkom začelo razporejati bolj pazljivo. Kot glavni vir dohodka najpogosteje navajajo darila v denarju od družinskih članov, 36,0% srednješolcev pa prejema štipendijo. Srednješolci ocenjujejo, da se je njihov osebni povprečni mesečni prihodek v letu 2012 znižal. Njihov mesečni prihodek v 94,7% ne presega 250 EUR. Posledično si lahko privoščijo manj dobrin in storitev. Tako so se morali odpovedati raznim dobrinam in storitvam, med katerimi je na prvem mestu potovanje. 9,5% anketirancev se je v letu 2012 odpovedalo šolski malici, od tega ima 67,1% srednješolcev mesečni prihodek do 100 EUR. 18% srednješolcev se je odpovedalo kajenju, pri čemer je 33% mlajših srednješolcev in 67% starejših. Posledično srednješolci ocenjujejo, da se je njihov življenjski standard po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 poslabšal (grafikon 12). Ker so se znižali tudi mesečni prihodki njihovih staršev, hkrati pa so se izdatki srednješolcev ob ukinitvi 100% subvencioniranja šolske malice povečali, starši pričakujejo, da srednješolci več svojih izdatkov pokrijejo iz štipendije oziroma žepnine.

Ugotovila sem, da je vlada RS s sprejetimi varčevalnimi ukrepi v letu 2012 znižala življenjski standard srednješolcev, česar se zavedajo tudi oni sami. Da bi se negativen vpliv varčevalnih ukrepov na življenjski standard srednješolcev v Sloveniji zmanjšal, podajam nekaj predlogov:

- Šole ustanovijo sklade, namenjene financiranju izključno šolske malice vsem srednješolcem, pri čemer bi 50% stroškov srednješolci poravnali sami. Šola bi mesečno organizirala, akcije, dobrodelne dogodke in podobne aktivnosti, s katerimi bi si pridobila finančna sredstva.

- Država bi morala s finančnimi sredstvi iz proračuna financirati avtobusne vozovnice in vsaj del šolske malice. Tako bi srednješolcem omogočila manjše osebne izdatke, privoščili bi si lahko več, posledično bi se njihov življenjski standard izboljšal. Hkrati bi lahko naredila reorganizacijo v javni upravi in sredstva iz proračuna bolj smotrnno razporedila med posamezne resorje, kar pomeni, da bi več denarja namenila za subvencije srednješolcem in študentom.
- Dijaki bi si prevoz organizirali na ta način, da bi se v skupinah dogovarjali za skupen prevoz, ki bi cenovno bil bolj ugoden. Tako bi bili stroški za prevoz na posameznika bistveno manjši.

Če bi raziskavo ponovno delala, bi pri vprašanju o višini povprečnega mesečnega prihodka dodala odgovor, da srednješolec/-ka prihodkov nima. Prav tako bi v raziskavi vključila tudi študente in njihove odgovore primerjala z odgovori srednješolcev.

8 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Z raziskovalno nalogo bom vladi Republike Slovenije omogočila vpogled v vplive varčevalnih ukrepov na življenjski standard srednješolcev. Na podlagi raziskav bo vlada lahko izdala predloge za rešitev teh težav, torej za zmanjšanje negativnega vpliva ukrepov na življenjski standard srednješolcev. Posredno raziskava vpliva na gospodarstvo države in ji nalaga dolžnost sprejeti ustrezen nadzor nad vplivi varčevalnih ukrepov.

Z nalogo sem poskušala na jasn način razkriti sklepe in dejavnosti, za katere je vlada odgovorna. V ta namen sem v kvantitativni raziskavi zajela določeno strukturo anketirancev, ki ustreza razmerju strukture prebivalstva v Sloveniji. Na ta način sem rezultate posplošila na celotno Slovenijo in prikazala vpliv varčevalnih ukrepov v celotni državi.

Po načelu etničnega obnašanja mora tako država začeti reševati posledice sprejetja varčevalnih ukrepov, ki so vidne v znižanem življenjskem standardu srednješolcev. Vlada se mora posledično odzvati na interese srednješolcev v Sloveniji, pri čemer je glavni interes srednješolcev zvišati svoj življenjski standard. Vsi srednješolci imajo pri tem enake pravice ne glede na spol, starost, bravo kože, vero in drugo.

9 LITERATURA IN VIRI

1. Antončič, Vojko in Boh, Katja. Premise za raziskovanje kvalitete življenja. Družboslovne razprave, Vol. VIII - 1991, Številka 12. Dostopno na spletnem naslovu: <http://druzboslovnerazprave.org/clanek/pdf/1991/12/1/>.
2. Hrovatin, Nevenka. Razvojne poti slovenskega gospodarstva. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2010.
3. Ministrstvo za obraževanje, znanost, kulturo in šport. 2012. Šolska prehrana. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_predsolsko_vzgojo_in_osnovno_solstvo/prehrana/ (15.11.2012)
4. Računovodja.com. 2012. Kilometrina – javni sektor. Dostopno na spletnem naslovu: [http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=6504/Kilometrina_-_javni_sektor_\(od_1._6._2012_dalje\)](http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=6504/Kilometrina_-_javni_sektor_(od_1._6._2012_dalje)) (21.11.2012)
5. Statistični urad RS. 2012. Strukturni podatki delovno aktivnega prebivalstva, Slovenija Dostopno na spletnem naslovu: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4766. (28.12.2012)
6. Študentska organizacija Slovenije. 2012. Štipendije Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.studentska-org.si/dokumenti/SOSPredlogZstip.pdf>. (15.11.2012)
7. Uradni list Republike Slovenije. 2012. Letnik 2012. Št. 55.
8. Vlada RS. 2012. Varčevanje – družine Dostopno na spletnem naslovu: http://www.vlada.si teme_in_projekti/varcevanje/druzine (16.11.2012)
9. Vlada RS. 2012. Varčevanje – javni uslužbenci Dostopno na spletnem naslovu: http://www.vlada.si teme_in_projekti/varcevanje/javni_usluzbenci (16.11.2012)
10. Vlada RS. 2012. Varčevanje – študentje Dostopno na spletnem naslovu: http://www.vlada.si teme_in_projekti/varcevanje/studentje/ (14.11.2012)

10 KAZALO TABEL IN KAZALO GRAFIKONOV

10.1 Kazalo tabel

Tabela 1: Struktura srednješolcev glede na regijo šolanja in starost.....	17
Tabela 2: Struktura odgovorov na vprašanje “Katerim izdelkom in storitvam si se moral zaradi varčevalnih ukrepov odpovedati?”	31

10.2 Kazalo grafikonov

Grafikon 1: Struktura srednješolcev glede na spol.....	16
Grafikon 2: Struktura srednješolcev glede na starost.....	17
Grafikon 3: Struktura srednješolcev glede na vrsto mesečnega prihodka.....	18
Grafikon 4: Struktura srednješolcev glede na povprečni mesečni prihodek	19
Grafikon 5: Struktura srednješolcev glede na pazljivost razpolaganja s prihodkom	20
Grafikon 6: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo Moj osebni povprečni mesečni prihodek (štipendija, žepnina ipd.) se je po sprejetju varčevalnih ukrepov v letu 2012 znižal	21
Grafikon 7: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo Prihranim več denarja kot v letu 2011	22
Grafikon 8: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo Privoščim si lahko manj kot v letu 2011.....	23
Grafikon 9: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine	24
Grafikon 10: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo V primerjavi z lanskim letom redkeje obiskujem gostinske lokale	25
Grafikon 11: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo S svojim življenjem sem po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 manj zadovolj-en/-na.....	26
Grafikon 12: Struktura srednješolcev glede na stopnjo strinjanja s trditvijo Življenjski standard se mi je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 poslabšal.....	27
Grafikon 13: Struktura srednješolcev glede na izdelke in storitve, ki so se jim morali zaradi varčevalnih ukrepov odpovedati	28
Grafikon 14: Struktura prejemnikov štipendije glede na pazljivost razporejanja s prihodkom	29
Grafikon 15: Struktura prejemnikov štipendije glede na višino mesečnega prihodka	32

11 PRILOGE

Priloga 1: Vprašalnik

Izvajam raziskavo o vplivu varčevalnih ukrepov vlade Republike Slovenije na življenjski standard srednješolcev v Sloveniji. Prosim odgovorite na par kratkih vprašanj, saj mi boste tako zelo pomagali. Že vnaprej se vam zahvaljujem za sodelovanje.

Na začetku vas prosim, da odgovorite na nekaj splošnih vprašanj, ki jih potrebujem le za statistično analizo.

SPOL:

Moški

Ženska

MOJI PRIHODKI (označite vse prihodke):

Štipendija

Žepnina

Darila v denarju od starih staršev, tet, stricev, starejših bratov, sester ipd.

Zasluzek za delo preko študentskega servisa

Drugo _____

MOJI POVPREČNI MESEČNI PRIHODKI SE GIBLJEJO (označi en odgovor):

Do 50 EUR

Nad 200 do 250 EUR

Nad 50 do 100 EUR

Nad 250 do 300 EUR

Nad 100 do 150 EUR

Nad 300 EUR

Nad 150 do 200 EUR

STAROST:

- 15 let 16 let 17 let 18 let

REGIJA ŠOLANJA:

☐ Dolenjska	☐ Notranjska	☐ Pomurje
☐ Gorenjska	☐ Obala in Kras	☐ Posavje
☐ Goriška	☐ Osrednja Slovenija	☐ Savinjska
☐ Koroška	☐ Podravje	☐ Zasavje

1. Ali po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS z vašim prihodkom razporejate bolj pazljivo? Ustrezno obkrožite.

- Da. Ne.

2. V nadaljevanju vas prosim, da na lestvici od 1 do 5 skušate oceniti, v kolikšni meri se strinjate z danimi trditvami. Ocena "1" pomeni, da se s trditvijo sploh ne strinjate, ocena "5" pomeni, da se s trditvijo popolnoma strinjate.

	1 – sploh se ne strinjam	2 – se ne strinjam	3 – niti se ne strinjam niti se strinjam	4 – se strinjam	5 – popolnoma se strinjam
Moj osebni povprečni mesečni prihodek (štipendija, žepnina ipd.) se je po sprejetju varčevalnih ukrepov v letu 2012 znižal.					
Prihranim več denarja kot v letu 2011.					
Privoščim si lahko manj kot v letu 2011.					
Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine.					
V primerjavi z lanskim letom redkeje obiskujem gostinske lokale.					
S svojim življenjem sem po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 manj zadovoljen/-a.					
Življenjski standard se mi je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 poslabšal.					

3. Ali ste se po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade Republike Slovenije morali kdaj odpovedati naslednjim izdelkom oziroma storitvam? Ustrezno obkrožite (možnih več odgovorov).

Sladkarije (priboljški).

Potovanja.

Kino.

Športne aktivnosti.

Osebni avtomobil.

Osebni računalnik.

Zabave.

Kajenje.

Šolska malica.

Prevoz v šolo.

Revije.

Oblačila.

Drugo: _____

Ničemur se nisem rabil/a odpovedati.